

Aan het Algemeen Bestuur van de GRS
Postbus 619
3300 AP Dordrecht

Datum: 5 september 2023
Betreft: Advies nieuwe aanbesteding Huishoudelijke Ondersteuning

Geacht bestuur,

De Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden heeft kennisgenomen van een memo waarin u de contouren schetst van een nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning voor de zeven Drechtsteden.

Het 'resultaatgericht beschikken' mag van de Centrale Raad van Beroep niet meer vanwege het ontbreken van voldoende rechtszekerheid. Pogingen om de Wet aan te passen zijn in een vroeg stadium (ambtelijk/bestuurlijk) al gestrand. We zullen dus moeten inspelen op deze veranderde omstandigheden.

De adviesraad is daar niet erg gelukkig mee. De huidige aanpak kon rekenen op een grote mate van klanttevredenheid en voldeed volgens ons aan de doelstelling van de wet om mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn te ondersteunen bij een 'huishouden op orde'. Het resultaat telt en niet binnen hoeveel uur dat resultaat is bereikt. Door adequate kwaliteitscontroles en het verstandig inspelen op klachten was de rechtszekerheid (met betrekking tot het doel 'het huishouden op orde') naar ons oordeel voldoende gegarandeerd. De CRvB heeft anders geoordeeld. Dat is nu een gegeven waarmee we hebben te dealen.

Tweeërlei keuzevrijheid.

Bij de uitvoering van de Wet is de verplichting opgenomen dat de cliënt de vrijheid heeft om te kiezen voor zorg in natura of een persoonsgebonden budget. Dat zal dus ook in onze regio het uitgangspunt zijn en blijven.

De vrijheid om als cliënt uit verschillende aanbieders te mogen kiezen (zorg in natura) is geen wettelijke verplichting. Theoretisch gezien kan de gemeente in zee gaan met slechts een enkele aanbieder. Van meet af aan (vanaf 2007) is echter in deze regio gekozen voor een open inschrijving, waarbij elke aanbieder die voldoet aan de aanbestedingscriteria mee kan doen. De reden was dat binnen onze regio een grote mate van diversiteit is aan levensbeschouwingen. Een relevant deel van de bevolking wil graag een aanbieder die aansluit bij de eigen levensovertuiging (veelal van religieuze aard).

De adviesraad steunt het voorstel om deze vorm van keuzevrijheid in stand te houden. De argumenten die u noemt – ook van praktische aard -, kunnen wij volgen.

1. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt ligt het voor de hand dat aanbieders gebruik zullen maken van onderaannemers en zzp'ers. Maak hierover goede afspraken!

U bent voornemens om te onderzoeken of er ‘zorgintensieve’ wijken zijn, waar met minder aanbieders kan worden gewerkt. Die zouden dan als apart perceel worden aangemerkt. Binnen zulke gebieden kan dan efficiënter gewerkt worden door de aanbieders (sneller van de ene naar de andere cliënt; de medewerkers hoeven minder te reizen). U geeft echter als kanttekening aan dat de kostenbesparing verwaarloosbaar is (vanwege de landelijke normering van de prijzen en de beperkte invloed van de reiskosten). Wat is dan de ‘echte’ winst? Je kunt je verder afvragen of het wenselijk is om in specifieke gebieden de keuzevrijheid van een aanbieder te beperken en in de rest van de regio niet. De eerder in het Memo genoemde nadelen kunnen zich dan voordoen: meer PGB en onrust vanwege een gedwongen overstap naar een andere aanbieder.

2. Wat zijn de efficiëntie-voordelen van het instellen van een apart perceel voor zorgintensieve wijken met minder aanbieders?
3. Hoe is uw opvatting ten aanzien van het beperken van de keuzevrijheid in bepaalde wijken?

Bandbreedte-model.

In het Memo wijst u populatiebekostiging en het p x q-model af. De adviesraad kan daarmee instemmen.

U schetst een nieuw model, waarbij met bandbreedtes (in uren/minuten) wordt gewerkt. U noemt dan vijf criteria (rechtszekerheid, flexibiliteit, kwaliteit, doelmatigheid en administratieve lasten) en concludeert dat daaraan in ruime mate wordt voldaan. Wij kunnen ons daarin vinden.

De adviesraad wil graag dat de cliënt adequate ondersteuning krijgt bij het huishouden. Elke situatie vraagt om maatwerk: wat kan betrokkene zelf, wat kan het sociale netwerk betekenen, welke algemene voorzieningen zijn beschikbaar, hoe is de feitelijke woonsituatie, enzovoort. Hierbij worden de regels toegepast die in de Wet worden aangegeven om in aanmerking te komen voor een maatwerkvoorziening. Het stappenplan van de CRvB (bijlage 1) is een weergave daarvan.

4. Ongeacht het gekozen model is belangrijk dat de eigen mogelijkheden en die van het netwerk (o.a. mantelzorgers) *realistisch* moeten worden beoordeeld. Door uitbreiding van het aanbod aan algemene voorzieningen kunnen onderdelen van de huishoudelijke ondersteuning uit de aanbesteding worden gehaald, zoals de was- en strijkservice.

Vervolgens wordt een ondersteuningsplan gemaakt en vindt de indeling in een bandbreedte-klasse plaats.

Naar onze overtuiging is het ondersteuningsplan het meest bepalend: wat moet er concreet worden gedaan en met welke frequentie? Het gaat toch om het voldoen aan de ondersteuningsvraag?

Het voordeel van een bandbreedte boven een exact aantal uren is flexibiliteit. In het ene geval is het minimumaantal uren uit de bandbreedte voldoende, ergens anders is binnen de bandbreedte meer tijd nodig. Omdat het om grote aantallen gaat ligt het statistisch voor de hand dat de feitelijk benutte uren behoorlijk gespreid liggen over de bandbreedte, zodat gemiddeld genomen niet te veel of te weinig betaald wordt. De medewerkers zullen – zo verwachten wij – zich vooral laten leiden door wat er feitelijk gebeuren moet en met welke frequentie: dat is hun beroepseer. Wij zijn dus niet zo bang voor een overwegend minimale invulling in tijd.

Bij herindicaties wordt bekeken of de bandbreedte-klasse passend is bij de zich voordoende ondersteuningsvraag: de situatie van betrokkene kan namelijk veranderen. Een indeling in een andere klasse kan de uitkomst zijn: een hoger of een lager aantal uren en een aangepast ondersteuningsplan.

5. Ook bij het bandbreedtemodel is net als nu het controleren van de geleverde kwaliteit van groot belang voor de cliënten: het gaat om hun ondersteuningsvraag en daar moet adequaat aan voldaan worden.
6. Concluderend kan de Adviesraad positief adviseren over de gekozen oplossingsrichting.

Mocht de CRvB op enig moment ook over dit model dwars gaan liggen, dan zal toch echt een wetswijziging nodig zijn. Wij hopen dat het niet zo ver zal komen.

Wij wensen u sterkte bij de verdere uitwerking en het overleg daarover met de aanbieders.

In afwachting van uw reactie, met vriendelijke groet,

Aaike Kamsteeg
voorzitter Regionale Adviesraad Drechtsteden

Cc Linda Vonk-van der Graaf